

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ВІРТУАЛЬНОЇ ЕКСКУРСІЇ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка IV курсу 451 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Спеціалізація: логопедія

Освітньо-професійної програми

Початкова освіта

Шокало Єлизавета Сергіївна

Керівник к.пед.н., доцентка Гриценко І.В.

Рецензент старший вчитель Херсонської
загальноосвітньої школи I-III ступенів №28

ім. О.С.Пушкіна Херсонської міської ради.

Литвиненко Н.Л.

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи розвитку пізнавальної активності молодших школярів	6
1.1. Проблема пізнавальної активності в психолого-педагогічних дослідженнях	6
1.2. Особливості прояву пізнавальної активності в молодшому шкільному віці	9
РОЗДІЛ 2. Практичні аспекти організації і проведення віртуальної екскурсії як однієї з форм організації пізнавальної активності молодших школярів	16
.....	
2.1. Діагностика рівня розвитку пізнавальної активності молодших школярів	16
2.2. Методичні рекомендації створення віртуальної екскурсії як однієї з форм організації пізнавальної активності молодших школярів	21
.....	
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
.....	
ДОДАТКИ	34
ДОДАТОК А. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету	34
.....	
ДОДАТОК Б. Методика «Пізнавальна активність молодшого школяра»	35

ВСТУП

На сьогоднішній день в педагогічній теорії і практиці зростає необхідність творчого підходу до розробки нових методичних матеріалів, що розвивають пізнавальну активність дітей молодшого шкільного віку.

Пізнавальна активність розуміється як прагнення дитини до вивчення навколишньої дійсності, в процесі якого вона здобуває знання, пізнає закони існування навколишнього світу і вчиться взаємодіяти з ним. Інтерес до навколишнього світу, в свою чергу, є одним з видів громадського інтересу, який проявляється в бажанні пізнавати і творчо перетворювати навколишню дійсність.

Проблемою формування пізнавальної активності в психолого-педагогічній практиці займалися Л.І. Божович, Л.С. Виготський, Н.І. Гуткіна, Д.Б. Ельконін та ін. Автори єдині в тому, що для вирішення задач ефективного навчання педагогічний процес необхідно цілеспрямовано орієнтувати на постійне збагачення самостійного дитячого досвіду, створюючи умови для прояву суб'єктивної позиції дитини в пізнавальній діяльності.

В даний час проблема пізнавальної активності як важливого стимулу формування особистості все більше привертає увагу як дослідників, так і вчителів-практиків, які шукають ефективні методи і засоби навчання. Пізнавальний інтерес – інтегральна якість особистості, яке має складну структуру, що включає як окремі психічні процеси (розумові, емоційні, регулятивні), так і об'єктивно-суб'єктивні зв'язки особистості зі світом, виражені у відносинах. Дитина реалізує свій інтерес в процесі основної діяльності, так як найсильнішим мотивом у навчанні є саме пізнавальний інтерес, який активно взаємодіє з системою ціннісних орієнтацій, цілями, результатами діяльності, відображає всі складові особистості: інтелект, волю, почуття.

Педагогічна наука і практика накопичили великий досвід використання методів, прийомів і організаційних форм, які активізують пізнавальні сили школярів. Значний внесок у вирішення зазначеної проблеми внесли психологи і педагоги Л.Б. Ананьєв, Ю.К. Бабанський, Л.І. Божович, Л.С. Виготський, М.О. Данилов, В.І. Загвязинский, І.Я. Лернер, М.І. Махмутов, П.Г. Морозова, С.Л. Рубінштейн, Г.І. Щукіна та інші.

Незважаючи на те, що проблема пізнавальних інтересів у молодших школярів широко висвітлюється в педагогічних дослідженнях і наукових працях багато десятиліть, вона і в даний час є актуальною і складною психолого-педагогічною проблемою. Активізація процесу навчання створює можливість подолання суперечностей між вимогами соціуму до початкової освіти і загальноприйнятим досвідом навчання, між педагогічною теорією і практикою.

Зазначені вище зумовило вибір теми випускної кваліфікаційної роботи **«Розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів засобами віртуальної екскурсії»**.

Об'єкт дослідження: розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів.

Предмет дослідження: використання віртуальної екскурсії як засобу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів.

Мета дослідження: визначити особливості розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів засобами віртуальної екскурсії.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні основи розвитку пізнавального інтересу в теорії педагогічної науки.
2. Розглянути особливості і можливості розвитку пізнавальних інтересів в учнів початкової школи.
3. Провести діагностику рівня пізнавальної активності молодших школярів.

4. Розробити методичні рекомендації створення віртуальної екскурсії у початковій школі.

Методи дослідження:

теоретичні - аналіз наукової та науково-методичної літератури з проблеми дослідження, узагальнення передового педагогічного досвіду;

емпіричні – опитувальники (Анкетування), спостереження, тестування.

Структура випускної кваліфікаційної роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1. Проблема пізнавальної активності в психолого-педагогічних дослідженнях.

У сучасній освіті все більше акцентується увага не тільки на розвиток інтелектуальних здібностей дітей та отримання ними знань, але і на розвиток власної творчої ініціативності кожної дитини, пізнавальної активності. У зв'язку з цим, знання і вміння не є кінцевою метою навчання дітей, а інструментом, засобом, для розвитку їх пізнавальної активності. У підході О.С. Газмана представлена гуманістична педагогічна традиція, заснована на визнанні цінності і унікальності кожної дитини, ролі творчого начала в його саморозвитку [7].

В цьому відношенні з ранніх років дітей необхідно привчати до пошукової діяльності, творчості, здатності самостійно знаходити рішення різного роду завдань. Пізнавальна активність ґрунтується на допитливості дитини.

За визначенням С.І. Ожегова, допитливість розуміється як схильність до придбання нових знань, допитливість [23]. Дитина задає питання на цікаві йому теми, вчиться орієнтуватися в навколишньому світі, концентрується на певній галузі знань.

Е.А. Меньшикова, розрізняючи поняття цікавості і допитливості, зазначає, що на відміну від цікавості, під допитливістю розуміється серйозне прагнення до пізнання, любов до знань, що свідчить про наявність пізнавальної активності дитини. Цікавість же, не підкріплена адекватною підтримкою дорослих, може закріплюватися в специфічній поведінці, «порожньому інтересі», відсутності цілеспрямованості в пізнанні. Це може статися в разі упущення сенситивного етапу у формуванні допитливості (період раннього віку), коли дитина надана

сама собі, а дорослий дбає лише про задоволення його вітальних потреб [19].

З точки зору Е.А. Меншикова, допитливість як основа пізнавальної активності, може бути проаналізована з різних точок зору:

- 1) як прояв пізнавальної активності на основі пізнавальної потреби;
- 2) як психічний стан, що супроводжує пізнавальну діяльність дитини;
- 3) як риса характеру, стійкі індивідуальні психологічні особливості особистості дитини, особливості його виховання в сім'ї;
- 4) як інтелектуальна здатність дитини, яка виражається в визначених реакціях на навколишній світ [19].

Як зазначає В. Манзюк, допитливість є певним етапом розвитку пізнавальної активності в онтогенезі [17].

Пізнавальна активність є продуктивною формою діяльності дитини, спрямована на оволодіння творчим досвідом пізнання, створення, перетворення.

У вченні Л.С. Виготського пізнавальна активність виступає як пояснювальний принцип руху по «духовній вертикалі» особистісного росту людини, представляючи собою прагнення вийти за межі заданої проблеми [6].

З точки зору Е.А. Меншикова, важливими в розвитку пізнавальної активності є суперечності, які за умови їх дозволу, сприяють гармонійному психічному розвитку особистості дитини. Мається на увазі протиріччя між тим, що пізнавальні запити дитини ростуть, а реальний запас його знань недостатній, щоб знайти відповіді на ці запитання. А також протиріччя між тими способами отримання знань, які у дитини вже сформувалися і тим, що він відчуває потребу в більш складних формах пізнання [19].

Дослідники пізнавальної активності дитини відзначають необхідність розкриття її творчого потенціалу, підкреслюючи сенситивність молодшого шкільного віку як періоду визрівання усвідомленої потреби в пізнавальній активності, що є передумовою гармонійності подальшого розвитку.

Пізнавальна активність - це творча діяльність, в якій активізується така інтегральна якість як «творча самостійність». На рівні творчої самостійної діяльності кінцевий результат оцінюється в основному продуктивністю (новизною для себе) і деяким ступенем оригінальності (створення нового, ще не існуючого в природі).

В ході формування і розвитку пізнавальної активності відбувається формування і розвиток творчого мислення, творчих здібностей дитини. Творчі здібності можуть виявлятися в мисленні, почуттях, окремих видах діяльності, характеризуючи особистість в цілому і її окремі сторони. Творча діяльність є продуктивною формою діяльності дітей, спрямованої на пізнання, створення, перетворення, використання в новій якості засвоєних знань, умінь і навичок, спочатку у співпраці з педагогом, а потім самостійно [26].

В.В. Дрозін зазначає, що сформованість умінь творчої самостійної діяльності та пізнавальної активності дитини передбачає чотири рівні:

1. Перший рівень - незнання теорії, невміння аналізувати, невміння застосовувати теорію на практиці і т.п. Розвиток умінь творчої самостійної роботи дитини відбувається в творчій самостійній діяльності повністю під контролем дорослого.

2. Другий рівень - недостатнє знання теорії, володіння першим видом аналізу, застосування теорії на практиці в завданнях середньої складності. Діяльність дітей на цьому рівні, зазвичай, керується дорослим.

3. Третій рівень - це знання теорії, володіння першим і другим видом аналізу, застосування теорії на практиці. Розвиток умінь творчої

самостійної роботи характеризується творчою самостійною діяльністю за допомогою дорослого у вирішенні складних питань.

4. Четвертий рівень - діти самостійно ставлять проблему і вирішують її [12].

Ефективність системи стимулювання пізнавальної активності дітей залежить від здійснення певного комплексу педагогічних умов, під якими розуміється взаємозв'язана сукупність заходів організації завдань в процесі виховання і навчання дітей. Що стосується організації педагогічних умов формування пізнавальної активності молодших школярів, даний процес може бути ефективним за умови, якщо вся організація процесу буде будуватися з урахуванням вікових особливостей дітей, але дозволить при цьому враховувати і їх індивідуальні особливості.

Таким чином, пізнавальну активність можна охарактеризувати як стійку інтегральну якість особистості, що відображає готовність дитини до пізнання, інтерес до чогось нового, ініціативність, самостійність у творчому пошуку рішень, а також позитивний емоційний відгук дитини на отримання нової інформації про навколишній світ. Особливої уваги потребує звернення до даної проблеми в молодшому шкільному віці, оскільки саме в цей період закладаються основи усвідомлено керованої пізнавальної активності, творчої діяльності, суб'єктної активності і рефлексії, що є фундаментом для самоактуалізації дітей. Розглянемо далі специфіку розвитку пізнавальної активності в молодшому шкільному віці.

1.2. Особливості прояву пізнавальної активності в молодшому шкільному віці.

Молодший шкільний вік представляє собою період дитячого розвитку, провідною діяльністю якого є навчальна діяльність. У цей період дитина набуває внутрішню позицію школяра, у неї формується навчальна мотивація [22].

Розглядаючи розвиток пізнавальних психічних процесів в молодшому шкільному віці, важливо відзначити наступні моменти: в цей період починає домінувати мислення; відбувається перехід від образного до словесно-логічного мислення, яке стає домінуючим. У початковій школі діти багато працюють з різного роду наочними матеріалами, далі в міру дорослішання подібні наочні матеріали скорочуються. Образне мислення в меншій мірі стає необхідним в навчальному процесі [3].

Важливою умовою розвитку теоретичного мислення є формування наукових понять. За допомогою теоретичного мислення дитина може вирішувати завдання, орієнтуватися на внутрішні ознаки предметів, а не на зовнішні. У молодшому шкільному віці поступово формується характер сприйняття. Молодші школярі стають здатними до встановлення зв'язків між елементами сприймаючого матеріалу. Це можна побачити, наприклад, коли діти описують картину.

Розвиток пам'яті в молодшому шкільному віці характеризується появою довільності і свідомості. З одного боку, діти можуть мимоволі запам'ятовувати тільки той навчальний матеріал, який викликає у них інтерес, підноситься в ігровій формі, забезпечується яскравими наочними посібниками і т.д. А з іншого боку, в порівнянні з дошкільнятами, молодші школярі здатні до цілеспрямованого, довільного запам'ятовування матеріалу, який необхідно запам'ятати по завданням [10].

У молодшому шкільному віці розвивається увага: дитина здатна зосереджуватися на занятті якоюсь однією справою протягом 10-20 хвилин. У цей період відбувається збільшення обсягу уваги, підвищення її стійкості, переключення і розподілу.

М.В. Нікітіна відзначає ще одну важливу характеристику молодшого шкільного віку - розвиток рефлексії як здатності до усвідомлення себе і своїх дій. Рефлексія сприяє тому, що дитина

виробляє свій власний погляд на світ, власну думку, особисте ставлення до навколишнього. В результаті чого у молодших школярів поступово формується особисте ставлення до навчання [20].

Розглядаючи особливості особистісного розвитку в молодшому шкільному віці, важливо відзначити специфіку мотиваційної сфери. Серед різноманітних соціальних мотивів навчання, головне місце у молодших школярів займає мотив отримання високих оцінок.

Як зазначає М.В. Матюхіна, внутрішні навчальні мотиви молодшого школяра представлені таким чином:

1) пізнавальні мотиви (пов'язані зі змістовними або структурними характеристиками самої навчальної діяльності: прагнення отримувати знання; прагнення опанувати способи самостійного набуття знань);

2) соціальні мотиви (пов'язані з факторами, що впливають на мотиви навчання, але не пов'язані з навчальною діяльністю (змінюються соціальні мотиви навчання): школяр прагне стати грамотним, корисним для суспільства; прагне отримувати схвалення дорослих, бажає досягти успіху) [18].

Для молодших школярів важливою є зовнішня оцінка, від неї нерідко залежить навчальна мотивація, ставлення до школи, вчителів. Негативна зовнішня оцінка може викликати гострі переживання, що ведуть до шкільної дезадаптації. Невдачі і низька успішність молодших школярів може знижувати їх впевненість в собі, бажання вчитися.

За Е. Еріксоном, центральне новоутворення молодшого шкільного віку - поява почуття компетентності, що сприяє повноцінному розвитку особистості. Якщо дитина не відчуває себе успішною у навчальній діяльності, основною для цього віку, то в його особистісному розвитку можуть виникати порушення [30].

Для того, щоб у молодших школярів формувалася адекватна самооцінка і почуття компетентності, важливо створювати в класі атмосферу психологічного комфорту і взаємопідтримки. Педагогам, в

свою чергу, необхідно змістовно оцінювати навчальну діяльність школярів (крім проставлення оцінок, обов'язково пояснювати, що саме оцінюється та яким чином). Таким чином, педагог оцінює тільки конкретну роботу учня, але не оцінює його особистість, не порівнює школярів між собою - це формує прагнення бути успішними в навчанні.

Навчальна діяльність молодшого школяра формується поступово, з попереднього періоду ігрової діяльності через придбання нового досвіду. Дитина навчається не тільки знання, а й способам їх застосування в житті.

У концепції Д.Б. Ельконіна, В.В. Давидова кінцева мета навчальної діяльності являє собою свідому навчальну активність дитини.

Навчальна діяльність поступово перетворюється в самостійну діяльність школяра, де він формулює навчальну задачу, виробляє навчальні дії і дії контролю, здійснює оцінку, тобто навчальна діяльність поступово перетворюється в самонавчання [29].

У період молодшого шкільного віку значення ігрової діяльності вже не таке велика, але діти, як і раніше краще засвоюють матеріал, піднесений в ігровій формі, з елементами гри, вікторини і т.д. Потім поступово гра починає підкорятися навчальній діяльності.

Для того, щоб дитина була успішна в навчальній діяльності, батькам необхідно привчати її до нового режиму, давати «серйозні» доручення, посильні для її віку. Дитина в цьому випадку відчуває свою значимість, намагається зрівнятися в положенні зі старшими, що дає можливість піднятися на нову вікову ступінь.

Дитина прагне зайняти нове соціальне положення, у нього поступово формується внутрішня позиція. Л.І. Божович називає внутрішню позицію центральним особистісним новоутворенням, яка характеризує особистість дитини в молодшому шкільному віці. Саме

внутрішня позиція школяра визначає його поведінку, діяльність, ставлення до дійсності, до самого себе і навколишніх [3].

Внутрішню позицію школяра в самому широкому сенсі можна визначити, як систему потреб і прагнень дитини, пов'язаних зі школою, тобто таке ставлення до школи, коли причетність до неї переживається дитиною як його власна потреба («хочу в школу!»).

Наявність внутрішньої позиції школяра виявляється в тому, що дитина рішуче відмовляється від дошкільно-ігрового способу існування і виявляє яскраво позитивне ставлення до навчальної діяльності. Продуктивна навчальна діяльність припускає адекватне ставлення дитини до своїх здібностей, результатів роботи, поведінки, тобто певний рівень розвитку самосвідомості.

Молодший шкільний вік характеризується ускладненням характеру вольової сфери особистості, зміною її питомої ваги в структурі поведінки, в зв'язку з чим у дитини починає з'являтися прагнення долати труднощі. Розвиток волі в молодшому шкільному віці тісно пов'язаний зі зміною мотивів поведінки, системою підпорядкування мотивів [18].

Воля характеризується свідомою саморегуляцією поведінки людини, що виражається в здатності мобілізувати поведінкову активність для досягнення значущих цілей, для подолання внутрішніх і зовнішніх труднощів.

Воля є соціально опосередкованим механізмом регуляції поведінки - людина робить вольові дії, ґрунтуючись на соціально-сформованих поняттях і уявленнях. На відміну від тварини, поведінка якої імпульсивно і обумовлена миттєвою потребою, вольова поведінка людини не пов'язана безпосередньо з швидким задоволенням потреби. Людина здатна ставити мету, долати перешкоди, планувати дії по досягненню мети.

Воля формується у дитини в процесі спілкування з дорослими, з яких вона бере приклад. За Л.С. Виготським, дорослий спочатку сам промовляє необхідні для досягнення мети дії, а дитина орієнтується на дорослого. Пізніше, дитина сама починає давати собі мовні команди, формується довільна поведінка, здатність регулювати себе [6].

У навчальній діяльності молодшого школяра найважливішим проявом волі є здатність до вольового зусилля, здатність витримувати тривалу вольову напругу, емоційне навантаження.

Труднощі досягнення мети в навчальній діяльності можуть носити як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Рівень вольового зусилля молодшого школяра може не відповідати об'єктивним шкільним навантаженням. Здатність до вольової поведінки залежить в великій мірі від таких характеристик, як сила, рухливість і врівноваженість нервових процесів.

З іншого боку, важливі умови виховує середовище, де дитина може пробувати свої сили в подоланні зовнішніх перешкод, розвиваючи волю, відповідальність, здатність завершувати розпочату справу до кінця. Таким чином, воля як соціально обумовлений психічний процес формується спільно з дорослим, в спілкуванні, в ігровій, а потім і в навчальній діяльності. Згодом, зовнішній соціальний контроль переходить у внутрішній самоконтроль дитини.

Воля як важливий компонент психіки, нерозривно пов'язана з мотиваційною та емоційною сферою особистості. Воля бере участь у виборі мотивів і цілей, регулює спонукання до дії при недостатній або надлишкової мотивації, мобілізує психічні та фізичні можливості при подоланні перешкод в досягненні цілей.

Відмінними характеристиками усвідомленої поведінки молодших школярів у навчальній діяльності є:

- усвідомленість, цілеспрямованість, здійснення дії за власним рішенням;

- після виконання необхідної діяльності школяр здатний перевірити свої результати самостійно, виправити помилки, зробити необхідні висновки [10].

У шкільному навчанні довільність поведінки, високий рівень сформованості вольових якостей, є необхідною основою для успішності навчальної діяльності, розвитку пізнавальної активності. Сформовані навчальні дії дозволяють молодшому школяреві ефективно виконувати навчальні завдання, слідувати шкільного режиму, регулювати свою поведінку і емоційний стан, ставити цілі і досягати потрібного результату, що в свою чергу сприяє успішності у процесі навчання.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ЕКСКУРСІЇ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.

2.1. Діагностика рівня розвитку пізнавальної активності молодших школярів.

Для реалізації мети та завдань дослідження нами було проведено констатувальний етап експерименту, метою якого було виявити рівень розвитку пізнавальної активності молодших школярів. Експеримент проводився на базі Каланчацьких ЗОШ №1 та №2. Для здійснення експерименту були визначені контрольна і експериментальна групи початкових класів: 3 клас ЗОШ №1 - експериментальна група (6 осіб) і 3 клас ЗОШ №2 - контрольна група (6 осіб).

Були визначені основні критерії та показники розвитку пізнавальної активності молодших школярів, які представлені в Таблиці 1.

Критерії	Показники
Пізнавальний інтерес	Інтенсивність питань; концентрація уваги; зосередженість на питанні; позитивні емоційні переживання і почуття; потреба в інтелектуальних досягненнях; ділиться думкою з однокласниками, учителем
Пізнавальна самостійність	Інтерес до виконання діяльності; прояв ініціативи і самостійності в постановці завдань і виборі

	способу реалізації задуманого; концентрація уваги; звернення до додаткової літератури
Інтерес до навчальної діяльності	Інтерес до даної діяльності; зацікавленість в процесі дій; привабливість фактів і явищ; знайомиться з додатковою літературою; ділиться новими враженнями з однокласниками, товаришами.

Таблиця 1. - Змістова характеристика критеріїв та показників рівня розвитку пізнавальної активності молодших школярів.

На основі виділених критеріїв, а також для аналітичної обробки результатів дослідження і отримання кількісних показників були виділені три рівня сформованості пізнавальної активності молодших школярів: низький, середній і високий.

Низький рівень - не проявляють ініціативності і самостійності в процесі виконання завдань, втрачають до них інтерес при труднощах і проявляли негативні емоції (прикрість, роздратування), не ставлять пізнавальних питань; потребують поетапне поясненні умов виконання завдання, показі способу використання тієї чи іншої готової моделі.

Середній рівень - велика вірогідність самостійності в прийнятті завдання і пошуку способу її виконання. Зазнаючи труднощів у вирішенні завдання, діти не втрачають емоційного ставлення до них, а звертаються за допомогою до вихователя, задають питання для уточнення умов його виконання і отримавши підказку, виконують завдання до кінця, що свідчить про інтерес дитини до даної діяльності і про бажання шукати шляхи вирішення завдання, але разом з дорослим.

Високий рівень - прояв ініціативності, самостійності, інтересу і бажання вирішувати пізнавальні завдання. Що стосується труднощів - діти не відволікаються, виявляли завзятість і наполегливість в досягненні результату, яке приносить їм задоволення, радість і гордість за досягнення мети.

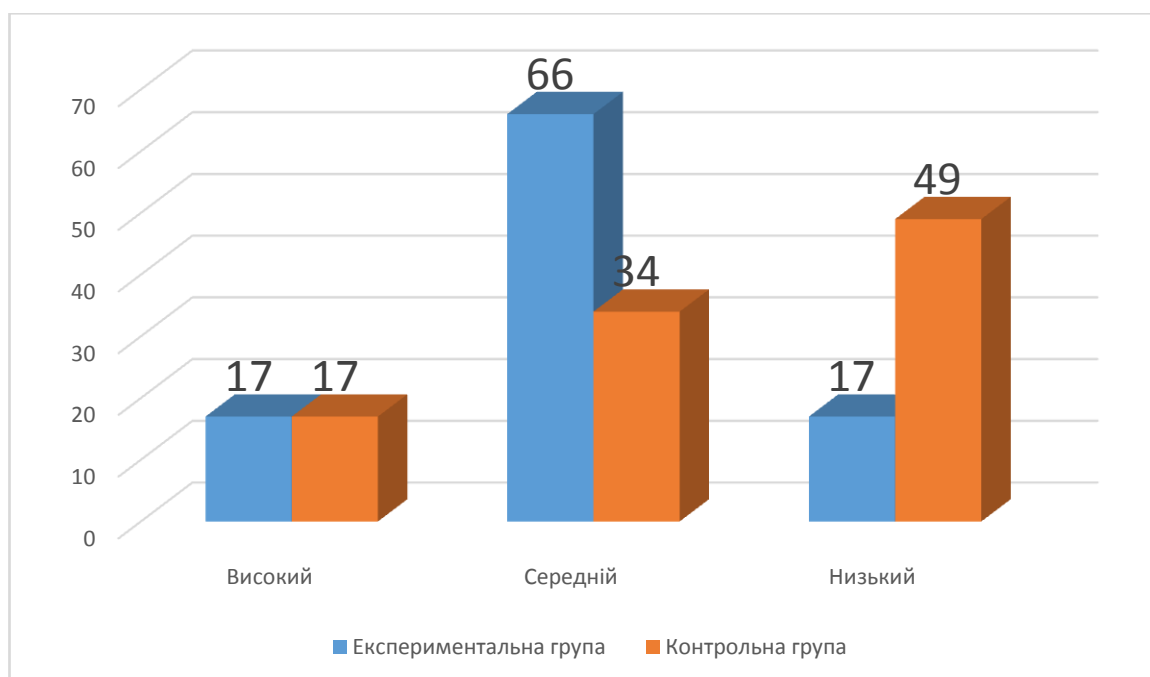
Для проведення експериментальної роботи нами було використано дві методики:

- «Пізнавальна активність молодшого школяра» А.А. Горчинської;
- «Методика з конвертами» Г.І. Щукіної;

Методика №1 «Пізнавальна активність молодшого школяра».

Мета даної методики: оцінити ступінь вираженості пізнавальної активності молодших школярів. Для проведення даної методики учням було дано бланки з п'ятьма питаннями і можливими трьома варіантами відповідей. Молодшим школярам контрольного і експериментального класу були роздані стандартизовані анкети, їм потрібно було вибрати з наданих можливих варіантів відповідей якийсь один.

Отримані результати представлені на діаграмі 2.1.

Діаграма 2.1 Рівень сформованості пізнавальної активності у молодших школярів.

Аналіз дослідження показав наступні результати:

Учні відповіли від 3 до 5 питань буквою «а» 3 бали: в 3 класі ЗОШ №1 - 17% в 3 класі ЗОШ №2 - 17%. Це свідчить про те, що в учнів висока пізнавальна активність.

Середній рівень: вірні відповіді лише тільки якщо учень відповів від 3 до 5 питань буквою «б» 2 бали: в 3 класі ЗОШ №1 - 60%, в 3 класі ЗОШ №2 - 34%.

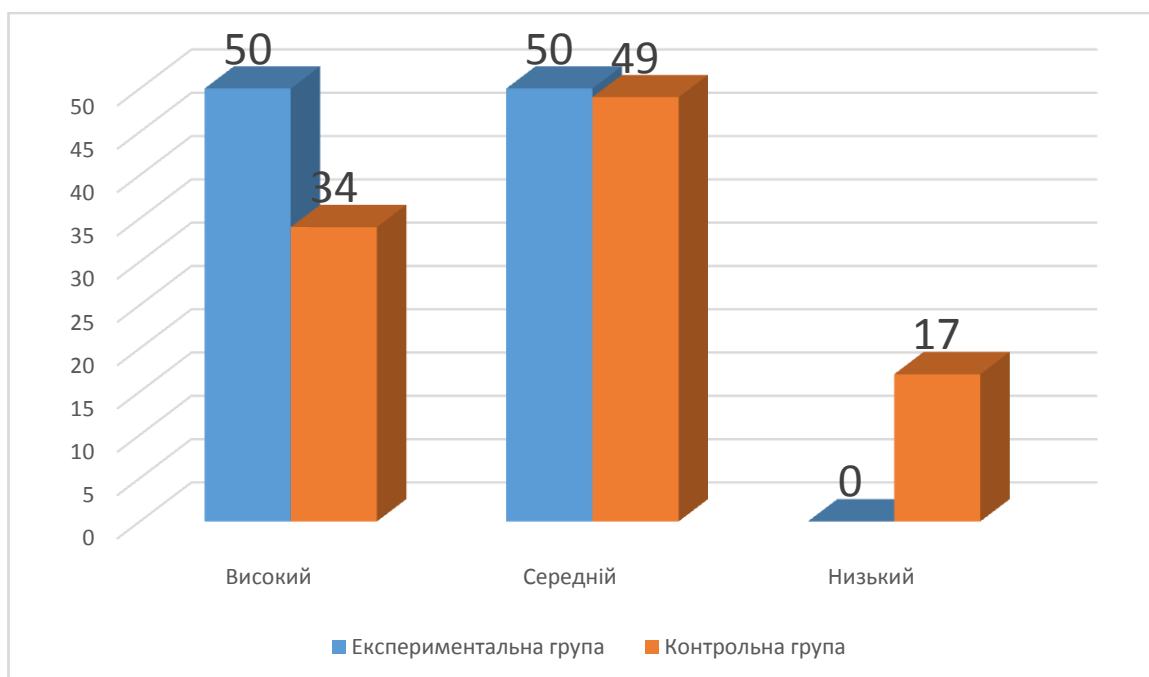
Низький рівень: якщо школяр відповів від 3 до 5 питань буквою «в» 1 бал: в 3 класі ЗОШ №1 - 17%, в 3 класі ЗОШ №2 – 49 %.

Аналіз діагностики показує, що показники високого рівня у молодших школярів експериментальної групи збігається з результатами високого рівня контрольної групи, показник середнього рівня в експериментальній групі вище на 31%, а показник, з низьким рівнем у молодших школярів експериментальної групи нижче на 26%.

Методика № 2 «Методика з конвертами»

Мета даної методики: виявити рівень пізнавальної активності молодших школярів через навчальну діяльність. Дана методика проводилася на уроках з кожним учнем індивідуально. Це методика поєднувалася з відповідями школярів, інтерв'ю і спостереженням. Перед молодшим школярем лежало 5 конвертів на його вибір, кожен конверт був під своєю назвою, напрямком та певного кольору. У кожному з цих конвертів було по 3 питання, учневі пропонувалося вибрати будь-яке питання, на яке він хоче відповісти. Грамотну, і чітку відповідь оцінювали як високий рівень. Відповідь на друге запитання середнього рівня, вимагав від учня також грамотну і чітку відповідь, але завдання містило одне конкретне питання, на яке треба було відповісти, не розмірковуючи, а відразу назвати конкретну відповідь. Відповідь на питання, яке не вимагало від учня особливих зусиль оцінювалося як низький рівень.

Результати представлені на діаграмі 2.2.

Діаграма 2.2. - Рівень пізнавального інтересу молодших школярів через навчальну діяльність.

Аналіз дослідження показав наступні результати:

Високий рівень: в 3 класі ЗОШ №1 - 50%, в 3 класі ЗОШ №2 - 34%.

Середній рівень: в 3 класі ЗОШ №1 - 50%, в 3 класі ЗОШ №2 - 49%.

Низький рівень: в 3 класі ЗОШ №1 - 0%, в 3 класі ЗОШ №2 - 17%.

Аналіз діагностики показує, що високий рівень у молодших школярів експериментальної групи вище результатів високого рівня контрольної групи на 16%, показник середнього рівня в експериментальній групі і контрольній групі однаковий, а показник, з низьким рівнем молодших школярів експериментальної групи був – 0%, а в контрольній групі - 17%.

Проаналізувавши відповіді учнів експериментального і контрольного класу, можна зробити висновок, що більша частина молодших школярів робила вибір конвертів направлено і обдуманно. В

той же час не всі учні вважали за краще рішення обирати більш складні питання, які потребують зусиль, тому кілька школярів показали низький рівень.

Для підвищення рівня розвитку пізнавальної активності молодших школярів, ми розробили методичні рекомендації створення віртуальних екскурсій.

2.2. Методичні рекомендації створення віртуальної екскурсії як однієї з форм організації пізнавальної активності молодших школярів.

Для вирішення проблеми формування пізнавальної активності молодших школярів можливе використання нестандартних передових технологій, які допоможуть здійснити поставлені завдання, підвищити мотивацію і ефективність навчання, сформувати пізнавальну активність. До таких методів навчання можна віднести метод використання віртуальної екскурсії, що будується на дидактичних принципах наочності, доступності і науковості.

Віртуальна екскурсія - це вид освітньої діяльності, яка відрізняється від реальної екскурсії тим, що відображення дійсності відбувається віртуально. Плюсами віртуальної екскурсії є відкритість, можливість повторного перегляду, демонстративність, наявність інтерактивних завдань [31].

Віртуальною екскурсію робить інтерактивний спосіб її перегляду: відвідувачі даної екскурсії можуть відправитися в будь-яке місце, представлене в даній екскурсії, самостійно обираючи послідовність і точки огляду, а також різну додаткову інформацію (зображення, тексти, звук або відео по темі екскурсії) [31].

У методичній літературі наводяться різні класифікації екскурсій. За змістом можна виділити наступні види віртуальних екскурсій:

- 1) оглядові, де зібрані елементи декількох екскурсій, об'єднаних спільною темою;
- 2) тематичні, тобто екскурсії, що розкривають певні теми;
- 3) біографічні - екскурсії, пов'язані з життям і біографією видатних людей [47].

За класифікацією проектів віртуальні екскурсії можна віднести до інформаційних проектів, які вимагають збору інформації, ознайомлення з нею зацікавлених осіб. Аналіз і узагальнення фактів схожі з дослідницькими проектами і є їх складовою частиною. Як і при розробці будь-якого проекту, в основі підготовки віртуальної екскурсії лежить певний алгоритм дій, що дозволяє досягти успішного результату.

Методика підготовки та реалізації віртуальної екскурсії передбачає:

1. Проектування віртуальних екскурсій.

Опишемо технологію підготовки віртуальної екскурсії.

Технологічна карта екскурсій - своєрідний план показу об'єктів і викладу матеріалу, що забезпечує ефективність екскурсійної методики.

Підготовка віртуальної екскурсії проходить чотири основні ступені:

1. Попередня робота - розробка теми, визначення цілей і задач, одночасно з цим відбір об'єктів, на яких буде побудована екскурсія.

2. Формування теми являє собою короткий і концентрований виклад основного змісту екскурсії, тому кожна екскурсія повинна мати чітку тему. Тема об'єднує всі об'єкти і підтеми в єдине ціле. Тема екскурсії - це те, що покладено в її основу, те, що є стрижнем, на якому будуються показ і розповідь.

3. Після вибору теми визначається мета віртуальної екскурсії. Мета екскурсії - це те, заради чого показують пам'ятники природи, музеї та інші об'єкти вивчення. Розповідь вчителя підпорядкована тій же кінцевій меті. А мета в свою чергу тісно пов'язана з поняттям «ідея», так

як передбачає виклад не тільки певного матеріалу, а й чітких ідейних позицій. Ідея, як задум віртуальної екскурсії, як головна її думка, нерозривно пов'язана з темою. Таким чином, тема і ідея складають ідейно-тематичну основу екскурсії. Мета визначає актуальність теми. Назвемо декілька цілей: формування наукових знань, пізнавальної діяльності, природничо-наукового світогляду, виховання патріотизму, любові і поваги до Батьківщини, суспільно корисним праці, до інших народів; естетичне виховання, а також розширення кругозору, отримання додаткових знань в різних областях науки і культури і т. д.

4. Завдання екскурсії в тому, щоб досягти цілей шляхом розкриття теми (Продемонструвати задалегідь підібрані об'єкти і збагатити при цьому певними враженнями, в основному зоровими). Саме це складає суть екскурсії як особливої форми культурно-просвітницької роботи. Таким чином, зоровий ряд екскурсії має велике значення. Він повинен бути побудований так, щоб без докладної розповіді могла бути розкрита тема.

II. Безпосереднє проведення екскурсії

Віртуальна навчальна екскурсія включає ті ж етапи, що і звичайна навчальна екскурсія. Її проведення починають зі вступної бесіди з учнями, де педагог визначає цілі та завдання екскурсії, роздає маршрутні листи, в яких зазначено напрям переміщення. Проведення основного етапу віртуальної екскурсії може припускати різні варіанти.

Перший варіант: педагог організовує самостійну роботу вихованців в групах з використанням електронних освітніх ресурсів, проводить інструктаж, керує їх діяльністю, консультує, допомагає [14]. Особливу увагу учнів слід звернути на способи навігації по сайту, від однієї експозиції до іншої.

Для ефективної розробки екскурсійної теми створюються творчі групи учнів з 5-7 осіб. Доцільно кожному члену творчої групи дати окреме завдання (під тему) з урахуванням його власних інтересів і

можливостей. Далі весь матеріал об'єднується і редагується керівником, якого вибирають члени групи. Головна ж завдання вчителя - допомогти зробити перші кроки [33].

Варіант другий: педагог організовує самостійну роботу учнів за завданнями, складеними на основі власного оповідання або розповіді екскурсовода.

Величезну роль в активізації діяльності учнів під час віртуальних екскурсій відіграє прийом постановки проблемних питань по темі і змісту екскурсії [14].

Учні не просто знайомляться з матеріалами експозицій, а й займаються активним пошуком інформації. Це досягається шляхом постановки проблемних питань перед екскурсією або отриманням певних творчих завдань. Під час проведення екскурсії учні можуть записувати тези в зошит, копіювати матеріали з сайту в свої папки, робити позначки [14].

III. Підведення підсумків екскурсії

Закінчується екскурсія підсумковою бесідою, в ході якої педагог разом з учнями узагальнює, систематизує побачене і почуте.

Таким чином, використання електронних освітніх ресурсів, мультимедійних презентацій, створення проблемних ситуацій, організація самостійної пошукової діяльності учнів на віртуальній екскурсії дозволяє активізувати пізнавальну активність школярів. Реалізація вищезазначених педагогічних умов навчання визначає ефективність процесу розвитку пізнавального інтересу до навчання у школярів.

Є кілька способів створення віртуальних екскурсій:

- 1) використання технологій створення презентацій;
- 2) використання інструментів сайтобудування (створення графічних карт, гіперпосилань);
- 3) використання геоінформаційних систем (наприклад google);

- 4) 3D-модельовання (створення моделі окремого об'єкта);
- 5) використання панорамних композицій.

При створенні власної віртуальної екскурсії найпростіший варіант - це використання презентацій, оскільки кожен педагог і учень володіють даними навичками.

При використанні геоінформаційних систем необхідний лише доступ в інтернет на хорошій швидкості.

Четвертий спосіб складний в організації, так як не кожний освітній заклад має в своєму розпорядженні програмне забезпечення для 3D-модельовання, наявності годин для вивчення даної теми.

Використання панорамних композицій пов'язане з ще більшими труднощами, оскільки необхідно спеціальне обладнання для створення панорам. Тут так само необхідно спеціальне дороге програмне забезпечення. Таким чином, самостійне створення педагогом екскурсій трудомісткий процес. Однак в мережі Інтернет створена велика кількість пізнавальних з педагогічної точки зору ресурсів, які можна використовувати для проведення віртуальних екскурсій [17].

Мультимедійна віртуальна екскурсія, по суті, це - мультимедійна фотопанорама, в яку можна помістити відео, графіку, текст, посилання. Але на відміну від відео або звичайної серії фотографій, віртуальні екскурсії інтерактивні. Так, в ході подорожі можна наблизити або віддалити який-небудь об'єкт, озирнутися по сторонам, детально розглянути окремі деталі інтер'єру, оглянути панораму здалеку, подивитися вгору-вниз, наблизитися до обраної точці або піти від неї, через активні зони переміститися з однієї панорами на іншу, наприклад, погуляти по окремих приміщеннях. І все це можна робити в потрібному темпі і в порядку, зручному конкретному глядачеві.

Таким чином, можна, наприклад, обійти весь музей зсередини і навіть оглянути його зовні або здійснити віртуальну подорож по екзотичному острову, не залишаючи своєї школи [33].

Віртуальна екскурсія, звичайно, не замінить власну присутність, але дозволить отримати досить повне враження про об'єкт дослідження.

Така екскурсія має ряд переваг перед традиційними екскурсіями:

- не покидаючи клас, можна відвідати і познайомитися з об'єктами, розташованими за межами села, міста, області і навіть країни;

- за один урок можна відвідати кілька об'єктів: музеїв, заповідників, природних співтовариств;

- віртуальна екскурсія за допомогою комп'ютера допомагає ознайомитися з методами пошуку, систематизації і наочного подання інформації;

- перевагами є доступність, можливість повторного перегляду;

- в ході екскурсії учні не тільки бачать об'єкти, на основі яких розкривається тема, отримуючи про ці об'єкти необхідну інформацію, але також вони оволодівають практичними навичками самостійного спостереження і аналізу;

- розробка і проведення віртуальних екскурсій сприяє закріпленню знань із сучасних комп'ютерних технологій;

- наочність, зорове сприйняття, показ екскурсійних об'єктів на місці їх розташування;

- активна діяльність учнів (спостереження, вивчення, дослідження об'єктів);

Отже, віртуальні екскурсії в даний час є однією з найактуальніших і ефективних форм навчання. Вони дозволяють навчатися, не виходячи з класу, здійснити віртуальну подорож в будь-який куточок нашої планети. Також віртуальні екскурсії мають великий педагогічний потенціал: сприяють розвитку особистісно-мотиваційної сфери та пізнавальної активності дитини, уваги, спостережливості і так далі.

У свою чергу відзначимо, що тема і зміст віртуальної екскурсії повинні відповідати навчальній програмі, віковим і індивідуальним

особливостям учнів. Важливо і те, що сучасна віртуальна екскурсія вимагає серйозної підготовки викладача.

Таким чином, ми вважаємо, що сучасним вчителям необхідно навчитися правильно застосовувати віртуальні екскурсії в своїй професійній діяльності для досягнення найбільш високих результатів навчання школярів [31].

ВИСНОВКИ

1. Отже, пізнавальну активність можна охарактеризувати як стійку інтегральну якість особистості, що відображає готовність дитини до пізнання, інтерес до чогось нового, ініціативність, самостійність у творчому пошуку рішень, а також позитивний емоційний відгук дитини на отримання нової інформації про навколишній світ. Особливої уваги потребує звернення до даної проблеми в молодшому шкільному віці, оскільки саме в цей період закладаються основи усвідомлено керованої пізнавальної активності, творчої діяльності, суб'єктної активності і рефлексії, що є фундаментом для самоактуалізації дітей. Розглянемо далі специфіку розвитку пізнавальної активності в молодшому шкільному віці.

2. Розглядаючи розвиток пізнавальних психічних процесів в молодшому шкільному віці, важливо відзначити наступні моменти: в цей період починає домінувати мислення; відбувається перехід від образного до словесно-логічного мислення, яке стає домінуючим. У початковій школі діти багато працюють з різного роду наочними матеріалами, далі в міру дорослішання подібні наочні матеріали скорочуються. Образне мислення в меншій мірі стає необхідним в навчальному процесі [3].

Важливою умовою розвитку теоретичного мислення є формування наукових понять. За допомогою теоретичного мислення дитина може вирішувати завдання, орієнтуватися на внутрішні ознаки предметів, а не на зовнішні. У молодшому шкільному віці поступово формується характер сприйняття. Молодші школярі стають здатними до встановлення зв'язків між елементами сприймаючого матеріалу. Це можна побачити, наприклад, коли діти описують картину.

3. Для реалізації мети та завдань дослідження нами було проведено констатувальний етап експерименту, метою якого було виявити рівень розвитку пізнавальної активності молодших школярів.

Експеримент проводився на базах Каланчацьких ЗОШ №1 та №2. Для здійснення експерименту були визначені контрольна і експериментальна групи початкових класів: 3 клас ЗОШ №1 - експериментальна група (6 осіб) і 3 клас ЗОШ №2 - контрольна група (6 осіб).

Були визначені основні критерії та показники розвитку пізнавальної активності молодших школярів.

4. Аналіз науково-методичної літератури та розроблені методичні рекомендації дозволяють зробити висновок, що віртуальні екскурсії в даний час є однією з найактуальніших і ефективних форм навчання. Вони дозволяють навчатися, не виходячи з класу, здійснити віртуальну подорож в будь-який куточок нашої планети. Також віртуальні екскурсії мають великий педагогічний потенціал: сприяють розвитку особистісно-мотиваційної сфери та пізнавальної активності дитини, уваги, спостережливості і так далі. У свою чергу відзначимо, що тема і зміст віртуальної екскурсії повинні відповідати навчальній програмі, віковим і індивідуальним особливостям учнів. Важливо і те, що сучасна віртуальна екскурсія вимагає серйозної підготовки вчителя.

Таким чином, ми вважаємо, що сучасним вчителям необхідно навчитися правильно застосовувати віртуальні екскурсії в своїй професійній діяльності для досягнення найбільш високих результатів навчання школярів [31].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемова Л. Щоб дитина хотіла і вміла вчитися. Дошкільне виховання. 2000. №5. 6-7 с.
2. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах: Навчальний посібник. К: Веселка, 1998. 334 с.
3. Байбара Т.М., Бібік Н.М. Я і Україна: Підруч. для 3 кл. К.: Форум, 2003. 176 с.
4. Байбара Т.М., Бібік Н.М. Я і Україна: Підручник для 4 кл. К. Форум, 2004. 176 с.
5. Бібік Н.М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів. К.: Віпол, 1987. 96 с.
6. Білецька Н.Д. Українські загадки, прислів'я, приказки про природу. Розкажіть онуку. 1999. №2. С.34-35.
7. Бойченко С.О. Використання елементів народознавства у навчально-виховному процесі. Початкова школа. 1996. №9. С.33-36.
8. Бугрій О.В., Буряк В.К. Формування в учнів пізнавальних умінь. Рідна школа. 1993. № 2. С. 31 – 34.
9. Бутрім В. Ігрові завдання з природознавства. Початкова освіта. 2004. № 9. С. 21 – 23.
10. Вікова і педагогічна психологія: Навч. посіб. К.: Каравела, 2008. - 400 с.
11. Вікторенко І. Формування пізнавального інтересу до природознавства засобами усної народної творчості. Рідна школа. 2004. № 3. С. 54 – 56.
12. Водолазька С. Формуємо пізнавальний досвід дитини. Початкова школа. 1997. № 4. С. 9 – 10.
13. Друзь Б.Г. Виховання пізнавальних інтересів молодших школярів у процесі навчання. К.: Рад. школа, 1978. 126 с.

14. Жаркова І, Мечник Л. Система пізнавальних завдань як засіб формування дієвих природничих знань молодших школярів. Початкова школа. 2003. № 4. С. 19 – 21.

15. Жоржик О. Формування пізнавальної активності учнів у процесі спільної ігрової діяльності. Рідна школа. 2000. № 1. С. 27 – 28.

16. Журавель С.В., Кудикіна Н.В. Виховання у молодших школярів пізнавальних інтересів у процесі гри. Педагогіка: респ.наук.метод.зб. –К.:Рад.шк. 1987. вип.26. – С.50-55.

17. Зозуля М. Спрямованість особистості учня на навчально-пізнавальну діяльність. Рідна школа. 2000. № 9. С.59 -60.

18. Киричук О.І. Навчальні інтереси молодших школярів. К.: Рад. Школа, 1982.-128 с.

19. Князева Т, Створення проблемних ситуацій на уроках з природознавства. Початкова школа. 2000. №3. С.18-19.

20. Коберник О., Коберник Т. Активізація навчально-пізнавальної діяльності школярів. Рідна школа. 1999. № 12. С. 55 – 60.

21. Коваль Н., Волощук В. Картки з природознавства для учнів 3(2)класу. Початкова школа, 2000. №2. С.31–34.

22. Коваль Н.С. Самостійна робота учнів на уроках природознавства. Посібник для вчителів. К.:Рад.школа, 1982. 96 с.

23. Корнеев В.П. Основи розвитку пізнавальних інтересів. Рідна школа. 1993. № 5. С. 36 – 40.

24. Криволапова Н.А. Педагогическое содействие развитию познавательных способностей обучающихся. Профильная школа. 2005. № 4. С. 46 – 50.

25. Кубинський М.В. Роль усної народної творчості у розвитку молодших школярів. Початкова школа. 1993. №4. С.8-13.

26. Кузнецова Л.М. От познавательного интереса к созеданию знаний. Педагогіка. 1993. № 4. С.35 – 39.

28. Лозова В.І. Пізнавальна активність школярів: (Спецкурс із дидактики): (Спецкурс із дидактики): [Навч. посібник для пед. ін-тів]. Х.: основа, 1990. 89 с.
29. Миронов А.В. Методика изучения окружающего мира в начальных классах. М.: Просвещение, 1990. 192с.
30. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончаров К.Д. Методика викладання природознавства. К.: Вища школа, 1990. 302 с.
31. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. К.: Початкова школа, 2016. 432 с.
32. Савельєва С. Використовуючи усну народну творчість. Початкова школа. 1998. №10. С.49-52.
33. Савина Т.А. Элементы игры на уроках. Начальная школа. 2015. № 10. С. 34.
34. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. К.: Генеза, 1999. 368 с.
35. Савченко О.Я. Сучасний урок в початкових класах. К.: Магістр. 1997. 256 с.
36. Савчин.М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав,2005. 360с. .
37. Соколова Н.Ю. Как активизировать познавательную деятельность учащихся. Педагогика. 2018. № 7. С.32 – 36.
38. Шаповал Л. Казка як засіб формування екологічних знань. Початкова школа. 2018. №1. С.24 - 25.
39. Шелестов Л. Організація творчої навчально – пізнавальної діяльності учнів. Рідна школа. 2016. № 9. С. 48 – 50.
40. Шушора Л. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів як вимога сьогодення. Рідна школа. 2016. № 2. С. 11 – 13.

41. Щукина Г.И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе. Учебное пособие для студентов педагогических институтов. М.: Просвещение, 1979. 160 с.

42. Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. М.:Просвещение, 1971. 177 с.

43. Федотова Н. Цікаві задачі з природничим змістом. Початкова школа, 2015. №6. С.8–10.

44. Харитонова З. Вправи на розвиток спостережливості. Початкова школа, 2016. №4. С.19–20.

45. Хитяєва Л.П. Дидактичні роздаткові картки з природознавства. Початкова школа, 2012. №11. С.47–52.

ДОДАТКИ

Додаток А

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Шокало Єлизавета Сергіївна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

16.03.2021

Шокало Єлизавета

Методика «Пізнавальна активність молодшого школяра»

Мета. Оцінка ступеня вираженості пізнавальної активності молодших школярів.

Матеріал. Бланк з п'ятьма питаннями, що мають можливі варіанти відповідей.

Хід проведення. Школяру дається бланк стандартизованої анкети і пропонується вибрати з пред'явлених можливих варіантів відповідей якийсь один.

1. Чи подобається тобі виконувати складні завдання з математики?
а) так; б) іноді; в) ні.
2. Що тобі подобається, коли поставлено питання на кмітливість?
а) «помучитися», але самому знайти відповідь;
б) коли як;
в) отримати готову відповідь від інших.
3. Чи багато ти читаєш додаткової літератури?
а) багато;
б) іноді багато, іноді нічого не читаю;
в) читаю мало.
4. Що ти робиш, якщо при вивченні якоїсь теми у тебе виникли питання?
а) завжди знаходжу на них відповідь;
б) іноді знаходжу на них відповідь;
в) не звертаю на них уваги.
5. Що ти робиш, коли дізнаєшся на уроці щось нове?
а) прагнеш з ким-небудь поділитися (з близькими, друзями);
б) іноді тобі хочеться поділитися цим з ким-небудь;
в) ти не станеш про це розповідати.

Обробка даних. Відповіді а) свідчать про сильно виражену пізнавальну активність; відповіді б) – про помірну; відповіді в) – про слабку вираженість.

Пізнавальна активність молодшого школяра
(варіант 2)

Мета. Виявлення ступеня вираженості пізнавальної активності молодшого школяра в галузі математики.

Матеріал. Бланк з п'ятьма питаннями, що мають можливі варіанти відповідей.

Хід проведення. Батькові дається бланк стандартизованої анкети і пропонується вибрати один з пред'явлених варіантів відповідей.

1. Чи подобається дитині виконувати завдання з математики?

- а) подобається завжди;
- б) іноді;
- в) дуже рідко.

2. Чи звертається дитина до додаткової літератури при виконанні домашніх завдань?

- а) часто;
- б) іноді;
- в) дуже рідко

3. Як поводитьься дитина при виконанні завдань, розв'язання яких вимагає кропіткої роботи?

- а) розв'язує до тих пір, поки не отримає вірну відповідь;
- б) кілька разів залишає розв'язання завдання і знову до нього повертається;
- в) припиняє роботу, якщо не може швидко знайти відповідь

4. Якою мірою, займаючись улюбленою справою, дитина може робити «чорну», нецікаву для неї інтелектуальну роботу?

- а) робить завжди стільки, скільки потрібно;
- б) виконує вибірково або періодично;
- в) не любить виконувати нецікаву для неї роботу

5. Чи здатна дитина при необхідності займатися тривалий час інтелектуальною діяльністю, жертвуючи розвагою, а іноді і відпочинком?

- а) завжди, коли це потрібно;
- б) лише зрідка;
- в) не здатна

Обробка даних. Відповіді а) свідчать про сильно виражену пізнавальну активність; відповіді б) – про помірну; відповіді в) – про слабку вираженість.